

Mikołaj Ksieniewicz

e-mail: mikolaj.ksieniewicz@gmail.com

ORCID: 0000-0002-9949-2206

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Polityka Komisji Europejskiej w zakresie podatku od zysków nadzwyczajnych oraz ocena tego podatku w krajach Unii Europejskiej

DOI: 10.15611/2023.54.1.07

JEL Classification: H29, O13

Streszczenie: Poprzez wprowadzone embarga na surowce energetyczne z Rosji ceny energii elektrycznej znacznie wzrosły. Przyczyniło się to do wzrostu cen dla konsumentów, ale również miało wpływ na wysokie zyski osiągnięte przez europejskie przedsiębiorstwa energetyczne. Komisja Europejska przedstawiła plan odejścia od paliw kopalnych, który w przypadku wprowadzenia embarga na importowane surowce energetyczne może zostać przyspieszony. Unia Europejska zezwoliła krajom na wprowadzenie rozwiązań, które mają wpłynąć na ceny energii oraz na zmniejszenie zysków przedsiębiorstw energetycznych. Jednym z rozwiązań, które może do tego doprowadzić, jest podatek od zysków nadzwyczajnych. Celem artykułu jest próba oceny wdrożenia podatku od zysków nadzwyczajnych w krajach Unii Europejskiej. Przedstawiono również inne możliwe rozwiązania. W artykule zostały zastosowane takie metody badawcze, jak analiza aktów prawnych, przegląd artykułów prasowych i publikacji oraz wnioskowanie przez dedukcję.

Słowa kluczowe: podatek od zysków nadzwyczajnych, przedsiębiorstwa energetyczne, surowce energetyczne, Unia Europejska

1. Wstęp

Ciągły wzrost zużycia energii na terytorium całej Unii Europejskiej powoduje, że kraje Wspólnoty muszą importować coraz więcej węgla oraz innych surowców do zaspokojenia własnych potrzeb energetycznych. W XXI w. Unia Europejska sprowadzała najwięcej węgla z terytorium Federacji Rosyjskiej, Afryki Południowej i Stanów Zjednoczonych Ameryki. W związku z tym stała się w dużym stopniu uzależniona od dostaw węgla z innych państw. Coraz większe zapotrzebowanie energetyczne oraz import surowców spoza Unii Europejskiej spowodowały duży sprzeciw wobec używania węgla jako podstawowego surowca energetycznego. Sprzeciw ten wynika z zagrożenia dla środowiska naturalnego, a przede wszystkim z powstającego zanieczyszczenia atmosferycznego związanego z emisją gazów cieplarnianych. Istotnym surowcem energetycznym dla Wspólnoty jest również ropa naftowa, która najczęściej jest importowana z Federacji Rosyjskiej, Libii, Islamskiej Republiki Iranu i Królestwa Arabii Saudyjskiej. Import tego surowca pochodzi z regionów niestabilnych politycznie i gospodarczo, co może wpływać negatywnie na bezpieczeństwo dostaw. Unia Europejska wprowadza szereg regulacji prawnych, które mają zapobiegać sytuacjom

kryzysowym w sektorze energetycznym. Najistotniejszym dokumentem w tej kwestii jest Dyrektywa Rady 2006/67/WE z dnia 24 lipca 2006 r. nakładająca na państwa członkowskie obowiązek utrzymywania minimalnych zapasów ropy naftowej lub produktów ropopochodnych (Dz. U. UE L 217/8 z 08.08.2006) oraz Rozporządzenie Rady (WE) nr 405/2003 z dnia 27 lutego 2003 r. dotyczące wspólnotowego monitorowania przywozu węgla kamiennego pochodzącego z państw trzecich (Czech, 2014).

Od momentu agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę głównie Europa odczuła kryzys energetyczny. Unia Europejska zareagowała i podjęła działania w sprawie wysokich cen energii oraz wprowadziła sankcje wobec Federacji Rosyjskiej. W ramach tych sankcji było ograniczenie importu gazu ziemnego, ropy naftowej oraz węgla z tego kraju na terytorium Unii Europejskiej. Z danych Komisji Europejskiej wynika, że ponad 45% gazu ziemnego łącznie zużywanego w Unii Europejskiej pochodzi z Federacji Rosyjskiej. Dodatkowo 27% przywożonej ropy naftowej i 46% przywożonego węgla pochodzi z Rosji (Komunikat Komisji do Parlamentu..., 2022). Państwa Unii Europejskiej oraz podmioty odpowiedzialne za import i dystrybucję gazu, ropy i węgla musiały sprostać dużemu spadkowi podaży. W związku z tym firmy zajmujące się dystrybucją podniosły ceny na te surowce. Przyczyniło się to do wzrostu kosztów produkcji wielu produktów, a następnie przełożyło się na dużą inflację w krajach Unii Europejskiej.

Wzrost cen oraz inflacji przyczyniły się do tego, że podmioty z sektora energetycznego bardzo szybko zwiększały swoje przychody, co zostało zauważone przez Komisję Europejską. 8 marca 2022 r. Komisja Europejska wydała Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomicznego i Komitetu Regionów – REPowerEU: Wspólne europejskie działania w kierunku bezpiecznej i zrównoważonej energii po przystępnej cenie (Komisja Europejska, 2022). W dokumencie tym zostały poruszone kwestie ochrony energetycznej państw UE, ochrony środowiska oraz możliwe wprowadzenie instrumentów podatkowych w odniesieniu do nieoczekiwanych zysków.

Celem artykułu jest próba oceny wdrożenia podatku od zysków nadzwyczajnych w krajach Unii Europejskiej. Zastosowane metody badawcze w artykule obejmują analizę aktów prawnych, przegląd publikacji oraz wnioskowanie przez dedukcję.

2. Polityka Komisji Europejskiej w kwestii podatku od zysków nadzwyczajnych

Z początkiem marca 2022 r. Komisja Europejska wydała komunikat, w którym przedstawiła problem związany z kryzysem surowcowym. Pod koniec 2022 r. zaproponowała, aby wzrost cen surowców energetycznych został złagodzony. Wystąpiła z propozycją tzw. składki solidarnościowej, czyli europejskiego instrumentu, który zapewni uniknięcie negatywnych skutków ubocznych na wewnętrznych rynkach energii (Perkins, 2022). Agresja Federacji Rosyjskiej na Ukrainę i nałożone z tego powodu sankcje na ten kraj przyczyniły się do tego, że ceny importowanych paliw

kopalnych i surowców energetycznych znacznie wzrosły. Przełożyło się to na wyższe wyniki spółek paliwowych i górniczych w Polsce i w Europie. Największe firmy energetyczne i paliwowe działające w Polsce, takie jak Jastrzębska Spółka Węglowa SA, Lubelski Węgiel „Bogdanka” SA oraz Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA, w pierwszej połowie 2022 r. przekroczyły lub wyrównały zyski z całego 2021 r. (Skłodowska, Zasuń, 2022).

Komisja Europejska przedstawiła założenia i plany odejścia od paliw kopalnych przy wytwarzaniu energii elektrycznej i ciepłej do 2050 r., w celu osiągnięcia neutralności emisyjnej (Decyzja Rady (UE) 2021/1094..., 2021). Unia Europejska przez wprowadzane przepisy ma na celu utrzymanie sprawiedliwych warunków na rynkach paliw kopalnych. W Rozporządzeniu Rady w sprawie interwencji w sytuacji nadzwyczajnej w celu rozwiązania problemu wysokich cen energii (Rozporządzenie Rady (UE) 2022/1854) zostały zaprezentowane główne cele Unii Europejskiej w związku z wysokimi cenami energii oraz paliw. W tym dokumencie została zawarta zapowiedź przyjęcia środków redystrybucji, czyli instrumentu pozwalającego na ujednoczenie warunków dla przedsiębiorstw działających na unijnym rynku energii. Kilka państw członkowskich już przyjęło lub rozważa przyjęcie takiego sposobu walki z rosnącymi cenami surowców oraz energii, na co Unia Europejska chce zareagować. Reakcja Unii Europejskiej jest związana ze spełnianiem celu utrzymania sprawiedliwych warunków na rynkach paliw kopalnych, a stworzenie takich rozwiązań na szczeblach krajowych może doprowadzić do dysproporcji oraz nierównych warunków. Unia Europejska zaproponowała dwa uzupełniające się instrumenty, które objęłyby cały sektor energetyczny. Jest to środek tymczasowy ukierunkowany na dochody producentów energii elektrycznej i obniżający je oraz środek ustanawiający tymczasową składkę solidarnościową z tytułu nadwyżki zysku w sektorze paliw kopalnych.

Drugi z tych instrumentów ma przypominać podatek od zysków nadzwyczajnych (ang. *windfall tax*). Zgodnie ze słownikiem Cambridge Business English Dictionary (Cambridge Dictionary, b.d.), *windfall tax* jest to dodatkowy podatek, który rząd nakłada na firmy, gdy osiągają nieoczekiwany zysk, zwłaszcza gdy pomogły im warunki ekonomiczne. Zgodnie z założeniami wpływ z podatku od zysków nadzwyczajnych zostaną wykorzystane przez państwa członkowskie na wsparcie gospodarstw domowych i przedsiębiorstw. Zostanie to również wykorzystane na złagodzenie skutków wysokich cen energii, na finansowanie środków zmniejszania zużycia energii oraz wspierania przemysłu. Zgodnie z planem otrzymane środki mają również wzmacniać autonomię energetyczną Unii Europejskiej w dłuższej perspektywie (Rozporządzenie Rady (UE) 2022/1854..., 2022).

Unia Europejska podkreśla ważność odchodzenia od paliw kopalnych, które niosą zagrożenie dla środowiska naturalnego. Dotyczy to przede wszystkim zanieczyszczeń atmosferycznych związanych z emisją gazów cieplarnianych, w szczególności dwutlenku węgla, który powstaje przy ich spalaniu (Czech, 2014). Unia Europejska w związku z ograniczeniem podaży paliw kopalnych zachęciła do zmniejszenia zuży-

cia energii. Jest to spowodowane tym, że nadal większa część energii elektrycznej w Unii Europejskiej, szczególnie w Polsce, jest wytwarzana z węgla lub gazu (Rozporządzenie Rady (UE) 2022/1854..., 2022).

Na przeciwdziałanie wzrostom zysków może mieć wpływ również wprowadzone Rozporządzenie Rady (UE) 2022/2367 z dnia 3 grudnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 833/2014 dotyczące środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie. Na podstawie tego dokumentu Rada ustaliła pułap cenowy dla ropy naftowej i olejów z ropy naftowej oraz olejów otrzymanych z materiałów bitumicznych, które pochodzą lub są eksportowane z Federacji Rosyjskiej, na poziomie 60 USD za baryłkę. Przepisy dotyczące ograniczenia cenowego weszły w życie 5 grudnia 2022 r. Górny pułap cenowy może ograniczyć wzrost cen surowców oraz pochodnych materiałów dla finalnego konsumenta. Może przyczynić się to do ustabilizowania światowych cen energii, a jednocześnie złagodzić negatywne skutki związane z dostawami energii do państw trzecich (Rada UE, 2022).

3. Podatek od zysków nadzwyczajnych w krajach Unii Europejskiej

Windfall tax został już wdrożony w niektórych państwach Unii Europejskiej, a inne przedstawiły chęć wprowadzenia takiego instrumentu. W Unii Europejskiej takie dodatkowe opodatkowanie wprowadziło 6 krajów. Są to: Królestwo Hiszpanii, Republika Grecka, Republika Słowenii, Republika Węgierska, Republika Włoska oraz Rumunia (Enache, 2022).

W Hiszpanii *windfall tax* został wdrożony we wrześniu 2021 r. i miał obowiązywać do końca 2022 r. Polegał on na czasowym obniżeniu wynagrodzenia z działalności związanej z wytwarzaniem energii elektrycznej. Z końcem 2022 r. w Hiszpanii podatek od zysków nadzwyczajnych został poszerzony o kolejny sektor – bankowy. Opodatkowaniu podlegały przedsiębiorstwa energetyczne, które miały obrót powyżej 1 mln euro w 2019 r. oraz banki mające dochody odsetkowe netto i z opłat netto przekraczające 800 mln euro w 2019 r. Postawą opodatkowania w przypadku przedsiębiorstw energetycznych jest wysokość sprzedaży, a w przypadku banków jest to wysokość dochodu odsetkowego netto i opłat netto. Stawka opodatkowania wynosi 1,2% w przypadku przedsiębiorstw energetycznych oraz 4,8% w przypadku banków (Enache, 2022).

Kolejnym krajem, który zdecydował się na wprowadzenie takiej formy opodatkowania, jest Grecja. Podatek w tym kraju dotyczył producentów energii elektrycznej. Pierwotna stawka podatku wynosiła 90%, a podstawą opodatkowania była różnica pomiędzy zyskiem wypracowanym w danym miesiącu okresu podatkowego a zyskiem za odpowiedni miesiąc roku poprzedniego w okresie od 1 października 2021 r. do 30 czerwca 2022 r. Następnie został on zmniejszony do 60% i ma dotyczyć okresu od 1 sierpnia 2022 r. do 31 lipca 2023 r. Od sierpnia 2023 r. stawka ma wynosić 40% oraz ma być rozliczana kwartalnie (Enache, 2022; Orbitax, 2022).

Windfall tax został wprowadzony także w Słowenii. Dotyczy producentów energii oraz przedsiębiorstw wydobywających i przetwarzających ropę naftową oraz gaz ziemny. W przypadku producentów energii podatek ten jest nadwyżką dochodu przekraczającego 180 euro za MWh energii elektrycznej. W przypadku przedsiębiorstw wydobywczych podatek wynosi nadwyżkę średnich zysków netto z ostatnich 3 lat powyżej 20% (Enache, 2022; Maček, 2022).

Również taka forma opodatkowania została wprowadzona na Węgrzech. W tym kraju zostało takim opodatkowaniem objęte wiele branż, m.in. producenci produktów naftowych, producenci energii odnawialnej, dystrybutorzy farmaceutyczni, producenci leków, przedsiębiorstwa górnicze oraz instytucje kredytowe i finansowe. W przypadku każdej z branż podstawa opodatkowania oraz stawki są różne. Na przykład dla producentów leków podatek będzie wynosił 8% przychodów netto przekraczających 150 mld forintów. Ten podatek został wprowadzony 1 lipca 2022 r. oraz będzie naliczany w latach 2022 i 2023 (Enache, 2022; Than, 2022).

We Włoszech podatek od zysków nadzwyczajnych został wprowadzony 21 marca 2022 r., a 2 maja 2022 r. stawka została podniesiona z 10% do 25%. Opodatkowaniem zostały objęte przedsiębiorstwa zajmujące się importem, produkcją, wydobyciem, dystrybucją i sprzedażą energii elektrycznej, metanu, gazu ziemnego i produktów naftowych. Opodatkowanie to nie dotyczy natomiast przedsiębiorstw organizujących i zarządzających platformami wymiany energii elektrycznej, gazu, certyfikatów środowiskowych i paliw. Podstawę opodatkowania stanowi różnica pomiędzy wartością dodaną, obliczoną zgodnie z przepisami o podatku od wartości dodanej, za okres od 1 października 2021 r. do 30 kwietnia 2022 r. a wartością dodaną za okres od 1 października 2020 r. do 30 kwietnia 2021 r. Taka nadwyżka jest opodatkowana stawką 25% (Enache, 2022).

W Rumunii dodatkowym opodatkowaniem zostali objęci producenci energii elektrycznej oraz niektórzy dostawcy energii. Podstawą opodatkowania jest nadwyżka średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej w ciągu miesiąca powyżej 450 lei rumuńskich za MWh. Stawka opodatkowania wynosi 80%. Naliczanie podatku od zysków nadzwyczajnych jest dokonywane za okres od 1 listopada 2021 r. do 31 marca 2022 r. Okres ten został przedłużony od 31 marca 2023 r. (Enache, 2022).

Poza krajami członkowskimi Unii Europejskiej na wdrożenie przepisów o opodatkowaniu zysków nadzwyczajnych zdecydowała się Wielka Brytania. W tym kraju takie rozwiązanie zostało wprowadzone 11 lipca 2022 r. i ma zastosowanie do zysków osiągniętych od 26 maja 2022 r. do 31 grudnia 2025 r. *Windfall tax* w Wielkiej Brytanii jest wyłącznie podniesieniem stawki podatku od zysków o 25 punktów procentowych. Podwyższona stawka dotyczy przedsiębiorstw naftowych i gazowych działających w Wielkiej Brytanii i na brytyjskim szelfie kontynentalnym. W przepisach zostały zawarte również ulgi inwestycyjne (Enache, 2022; Ziady, 2022). Kraje Unii Europejskiej, które wprowadziły podatek od zysków nadzwyczajnych, zaznaczono na rysunku 1.

Rys. 1. Kraje Unii Europejskiej, które wprowadziły podatek od zysków nadzwyczajnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Enache, 2022).

W Polsce podatek od zysków nadzwyczajnych miał być rozwiązaniem jednorazowym, którego celem miało być zapewnienie wsparcia w zwalczaniu kryzysu gospodarczego. W wypowiedziach przedstawicieli Rządu, w tym m.in. wicepremiera Jacka Sasina, przedstawiono, że podatek ten mógłby wynosić 50% podstawy. Podstawą naliczania tego podatku byłaby marża zysku brutto za 2022 r., jeżeli przekroczy ona uśrednioną marżę uzyskaną w latach 2018, 2019 oraz 2021. Warto zaznaczyć, że nie uwzględniono w tych wyliczeniach roku 2020, który mógł się różnić ze względu na restrykcje pandemiczne. Informacje odnośnie do podatku od zysków nadzwyczajnych w Polsce nie zostały przedstawione w żadnych dokumentach w Rządowym Centrum Legislacji, a szczegóły tego podatku zostały przedstawione wyłącznie w przekazach medialnych przez przedstawicieli Rządu (Podatnik.info, 2022).

4. Ocena i analiza podatku od zysków nadzwyczajnych

Od końca lutego 2022 r. z powodu agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę i wprowadzone embargo na import z tego kraju ceny surowców energetycznych oraz energii elektrycznej znacznie wzrosły. Stało się tak nie tylko w Polsce, ale i w całej Unii Europejskiej. Niedobór surowców, zgodnie z podstawowymi zasadami ekonomii przełożył się na podwyższenie cen paliwa, gazu i energii elektrycznej. W 2022 r. pol-

skie spółki energetyczne osiągnęły rekordowe zyski, co zostało zauważone przez społeczeństwo oraz ustawodawców. Dodatkowe obciążenia zostały również nałożone na firmy sektora energetycznego oraz wydobywczego ze względu na kładzenie coraz większego nacisku na rozwój energii odnawialnej. Stopniowe odchodzenie od paliw kopalnych, które do Unii Europejskiej były w większości importowane z Federacji Rosyjskiej lub innych krajów, które politycznie i gospodarczo są niestabilne, zostało przyspieszone przez embargo nałożone na import surowców z Federacji Rosyjskiej.

Zasadniczym celem wprowadzenia *windfall tax* jest zmniejszenie ceny przez zniechęcenie sprzedawców do podwyższania cen surowców lub energii elektrycznej. Kilka krajów wprowadziło *windfall tax* jeszcze przed agresją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Wynikało to ze wzrostu cen pewnych dóbr z uwagi na pandemię COVID-19 oraz kryzys nią spowodowany. W Polsce pierwsze kroki, jakie poczyniono w ograniczeniu dostępności surowców w związku z ograniczeniami importowymi, dotyczyły obniżki stawki podatku od towarów i usług na gaz ziemny, energię elektryczną, energię ciepłą, benzyny, oleje napędowe i inne paliwa (Ustawa z dnia 11 marca 2004..., art. 146da-146dc). Był to dobry krok w stronę ograniczenia wzrostu cen surowców dla konsumentów.

Wzorem innych krajów, takich jak Republika Włoska lub Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, w Polsce we wrześniu 2022 r. został zaproponowany podatek od zysków nadzwyczajnych. Miał on dotknąć w szczególności spółki energetyczne oraz spowodować spadek cen. Pomysł wprowadzenia takiego podatku nie doszedł do skutku z uwagi na wiele negatywnych opinii w mediach. W innych krajach Unii Europejskiej *windfall tax* dotyczy przedsiębiorstw energetycznych ze względu na ich zwiększone dochody. Niektóre kraje Unii Europejskiej zupełnie nie zdecydowały się na wprowadzenie *windfall tax* do swoich przepisów lub objęły opodatkowaniem inne obszary, w tym przykładowo bankowość.

Obciążenie wprowadzone dodatkowym zobowiązaniem podatkowym wobec przedsiębiorstw energetycznych z pewnością zostanie w jakiejś części przeniesione na końcowego konsumenta. Przez to cel *windfall tax* może nie zostać osiągnięty i może utrzymać cenę dóbr energetycznych na wyższym poziomie niż definiowałyby to warunki ekonomiczne i rynkowe. Podwyższenie obciążeń podatkowych w czasie kryzysu energetycznego może powodować spadek płynności spółek energetycznych, co może doprowadzić do kolejnych niedoborów energetycznych oraz jeszcze wyższych cen energii elektrycznej lub paliw kopalnych.

Dobrym krokiem do obniżenia cen energii i surowców, jaki poczyniła m.in. Polska, jest zmniejszenie stawek podatku od towarów i usług. Powoduje to realne obniżenie ceny dla końcowego konsumenta przy niezmięniętej cenie dla sprzedawcy. Cena netto pozostaje taka sama, ale cena brutto dla konsumenta staje się niższa o różnicę stawki podatku od towarów i usług. Podwyższenie cen paliwa oraz energii elektrycznej ma również związek z inflacją, która występuje w Polsce i w Europie. Konsumentci mogą wówczas odczuwać zmniejszenie wartości pieniądza w czasie.

Tabela 1. Plusy i minusy wprowadzenia podatku od zysków nadzwyczajnych w krajach Unii Europejskiej

Plusy	Minusy
Ograniczenie cen dla konsumentów	Wprowadzenie nowych i zwiększenie zobowiązań publiczno-prawnych firm objętych podatkiem w trakcie kryzysu
Zwiększenie wpływów do budżetu państwa	Zmniejszenie płynności finansowej firm objętych podatkiem
Spełnienie funkcji stymulacyjnej podatków	Brak możliwości wpływania na wysokość podatku (rozliczanie za minione okresy)
Stabilizacja cen energii	Przeniesienie ciężaru podatku na końcowego konsumenta
Przyspieszenie transformacji energetycznej	Brak odporności na inflację (porównanie dwóch okresów o innych warunkach ekonomicznych)
	Zmniejszenie konkurencyjności na rynku międzynarodowym poprzez brak harmonizacji dotyczących tego podatku

Źródło: opracowanie własne.

Zgodnie z zasadami ekonomii zmniejszenie skutków inflacji może nastąpić przez zwiększenie stóp procentowych przez bank centralny. W Polsce inflacja w 2022 r. wyniosła od 9,4% w styczniu 2022 r. do 17,9% w październiku 2022 r. (Główny Urząd Statystyczny [GUS], b.d. a). Stopa lombardowa Narodowego Banku Polskiego w 2022 r. stopniowo rosła z 2,75% w styczniu do 7,25% we wrześniu, w którym stopa ta została podniesiona do poziomu, którego nie było w Polsce od prawie 14 lat (Narodowy Bank Polski, b.d.). W Unii Europejskiej inflacja wzrosła od 8,1% w lutym do 16,4% w październiku 2022 r. (GUS, b.d. b). Stopa kredytu w banku centralnym Unii Europejskiej wyniosła 2,75% pod koniec października 2022 r., podczas gdy na początku 2022 r. wynosiła 0,25% (Europejski Bank Centralny, b.d.). W porównaniu do stopy inflacji kroki podjęte przez bank centralny w Polsce i Unii Europejskiej nie są wystarczające. Przez to porównanie wyników sprzed nawet 2 lat, jak to ma miejsce we Włoszech, może nie być odpowiednim miernikiem. Podwyższenie zobowiązań nie jest odpowiednim rozwiązaniem do przeciwstawiania się wysokim cenom surowców, paliw, gazu lub energii elektrycznej. Jednakże zwiększenie zobowiązań podatkowych może być również sposobem na uzupełnienie braków w budżecie państwa, jak to jest prezentowane na Węgrzech (Than, 2022). Podsumowanie i przedstawienie plusów i minusów wprowadzenia podatku od zysków nadzwyczajnych w krajach Unii Europejskiej zostało zaprezentowane w tabeli 1.

Literatura

- Cambridge Dictionary. (b.d.). Pobrane 28 stycznia 2023 z <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/windfall-tax>
- Czech, A. (2014). Stanowisko Unii Europejskiej wobec paliw kopalnych. *Studia Ekonomiczne* (184), Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, 39-53. ISSN 2083-8611.
- Decyzja Rady (UE) 2021/1094 z dnia 28 czerwca 2021 r. zmieniająca decyzję 2008/376/WE w sprawie przyjęcia Programu badawczego Funduszu Badawczego Węgla i Stali i wieloletnich wytycznych technicznych dotyczących tego programu (Dz. U. UE L 236/69 z 05.07.2021)
- Dyrektywa Rady 2006/67/WE z dnia 24 lipca 2006 r. nakładająca na państwa członkowskie obowiązek utrzymywania minimalnych zapasów ropy naftowej lub produktów ropopochodnych (Dz. U. UE L 217/8 z 08.08.2006)
- Enache, E. (04.10.2022). *What European Countries Are Doing about Windfall Profit Taxes*. Pobrane 25 grudnia 2022 z <https://taxfoundation.org/windfall-tax-europe/>
- Europejski Bank Centralny. (b.d.). *Key ECB interest rates*. Pobrane 4 stycznia 2023 z https://www.ecb.europa.eu/stats/policy_and_exchange_rates/key_ecb_interest_rates/html/index.pl.html
- Główny Urząd Statystyczny [GUS]. (b.d. a). *Miesięczne wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych od 1982 roku*. Pobrane 4 stycznia 2023 r. z <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ceny-handel/wskazniki-cen/wskazniki-cen-towarow-i-uslug-konsumpcyjnych-pot-inflacja-/miesieczne-wskazniki-cen-towarow-i-uslug-konsumpcyjnych-od-1982-roku/>
- Główny Urząd Statystyczny [GUS]. (b.d. b). *Zharmonizowane wskaźniki cen konsumpcyjnych (HICP)*. Pobrane 4 stycznia 2023 z <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ceny-handel/wskazniki-cen/zharmonizowane-wskazniki-cen-konsumpcyjnych-hicp,10,1.html>
- Komisja Europejska. (2022, 8 marca). Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. REPowerUE: Wspólne europejskie działania w kierunku bezpiecznej i zrównoważonej energii po przystępnej cenie
- Narodowy Bank Polski. (b.d.). *Podstawowe stopy procentowe NBP w latach 1998-2022*. Pobrane 4 stycznia 2023 z https://www.nbp.pl/home.aspx?f=dzienne/stopy_archiwum.htm
- Orbitax. (2022, 11 listopada). *Greece Implementing New Extraordinary Levy (Windfall Tax) on Electricity Producers – Orbitax Tax News & Alerts*. Pobrano 3 stycznia 2023 z <https://www.orbitax.com/news/archive.php/Greece-Implementing-New-Extrao-51372>
- Perkins, R. (14.sierpnia 2022). *EU proposes \$25 billion windfall tax on fossil fuel producers to help offset energy crisis*. Pobrane 28 stycznia 2023 z <https://www.spglobal.com/commodityinsights/en/market-insights/latest-news/oil/091422-eu-proposes-25-bil-windfall-tax-on-fossil-fuel-producers-to-help-offset-energy-crisis>
- Podatnik.info. (2022, 13 października). *Rząd planuje podatek od nadmiarowych zysków – co to oznacza?*. Pobrano 25 grudnia 2022 z <https://www.podatnik.info/publikacje/rzad-planuje-podatek-od-nadmiarowych-zyskow-co-to-oznacza,611430>
- Rada UE. (2022, 03 grudnia). *Rosyjska ropa naftowa: UE uzgadnia pułap cenowy*. Pobrane 28 stycznia 2023 z <https://www.consilium.europa.eu/pl/press/press-releases/2022/12/03/russian-oil-eu-agrees-on-level-of-price-cap/>
- Rozporządzenie Rady (UE) nr 2022/2367 z dnia 3 grudnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 833/2014 dotyczące środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (Dz. U. UE L 311/1 z 03.12.2022)
- Rozporządzenie Rady (WE) nr 405/2003 z dnia 27 lutego 2003 r. dotyczące wspólnotowego monitorowania przywozu węgla kamiennego pochodzącego z państw trzecich (Dz. U. UE L 62/1 z 06.03.2003)
- Rozporządzenie Rady (UE) 2022/1854 z dnia 6 października w sprawie interwencji w sytuacji nadzwyczajnej w celu rozwiązania problemu wysokich cen energii (Dz. U. UE L 261/1 z 07.10.2022).

- Skłodowska, M., Zasuń, R. (2022, 27 września). *Kto się boi podatku dla koncernów energetycznych*. Pobrano 28 stycznia 2023 z <https://wysokienapiecie.pl/76048-kto-sie-boi-podatku-dla-koncernow-energetycznych/>
- Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2004 r. Nr 54, poz. 535 z późn. zm.)
- Than, K. (2022, 24 grudnia). *Hungary imposes windfall tax on drug producers to plug budget gap*. Pobrane 3 stycznia 2023 z <https://www.reuters.com/business/healthcare-pharmaceuticals/hungary-imposes-windfall-tax-drug-producers-govt-decree-2022-12-24/>
- Ziady, H. (2022, 17 listopada). *UK to raise \$65 billion from windfall tax on energy companies*. Pobrane 4 stycznia 2023 z <https://edition.cnn.com/2022/11/17/economy/windfall-tax-nuclear-uk-budget/index.html>

The European Commission's Policy on Windfall Tax and its Assessment in the European Union Countries

Abstract: Due to the embargo on energy resources from Russia, electricity prices have increased significantly. This has contributed to higher prices for consumers, but has also contributed to high profits for European energy companies. The European Commission has presented a plan to abandon fossil fuels, which may be accelerated in the event of an embargo on imported energy resources. The European Union has allowed countries to introduce solutions that are to affect energy prices and reduce the profits of energy companies. One solution that can lead to this is the windfall tax. The aim of the article is an attempt to assess the implementation of the windfall tax in the European Union countries. Alternative solutions for this tax were also presented. The article uses research methods such as analysis of legal acts, review of press articles and publications, and reasoning by deduction.

Keywords: windfall tax, energy companies, energy resources, the European Union